

In memoriam Wonno Bleij

28 januari 1937 – 2 mei 2011

Met Wonno Bleij is een markante persoonlijkheid heengegaan. Geboren in 1937 in Amsterdam en daar opgegroeid in een gereformeerd gezin, 'bekeerde' hij zich als adolescent tot de lutherse traditie en groeide hij uit tot een gezichtsbepalende representant daarvan. Dat twee jaar geleden het boek *Luthers gezien: een oude traditie in een nieuwe kerk* aan hem werd opgedragen, is daarvan een sprekend teken; het was een vorm van dank voor zijn jarenlange waardevolle bijdragen aan de theologische commissie van de lutherse synode. Hij beschikte over een gedegen kennis van de theologie en de liturgie in het algemeen en van de lutherse traditie in het bijzonder en bezat de gave theologische en kerkelijke thema's in de veranderende maatschappelijke context te plaatsen. Ook in de kerkordelijke commissies die het ontstaan van de Protestantse Kerk in Nederland hebben voorbereid, is hij van grote betekenis geweest.

Maar misschien is zijn naam nog het meest verbonden geraakt met zijn bijna levenslange inzet voor het kerklied. De interesse ervoor was er al vanaf zijn jonge jaren; zijn vader, Jacques Bleij, was organist van de (Hervormde) Jeruzalemkerk in Amsterdam. Wie een aantal jaartallen op een rijtje zet, raakt onder de indruk van de trouw en de toewijding waarmee Wonno Bleij enkele grote taken langdurig naast elkaar vervulde: van 1967 tot 2002 was hij predikant van de Evangelisch-Lutherse gemeente te Amstelveen, van 1970 tot 1984 lid van de synode van de Evangelisch-Lutherse Kerk in het Koninkrijk der Nederlanden (sinds 1975 als president) en van 1979 tot 2008 voorzitter van de Interkerkelijke Stichting voor het Kerklied (ISK). Daarbij moet bedacht worden dat hij al sinds 1966 - als jongste lid - betrokken was bij het werk van de Interkerkelijke Gezangencommissie en sinds het begin in 1972 lid van het bestuur van de ISK, waarin hij in 1979 dr. P.G. Kunst als voorzitter opvolgde.

Zo was hij al betrokken bij de totstandkoming van het *Liedboek voor de kerken* dat in 1973 verscheen - hij kon daarover smakelijke anekdotes vertellen: hoe het omstreden 'Stille nacht' in die bundel terechtgekomen is bijvoorbeeld - en zette hij nog mee de kaders uit voor het nieuwe *Liedboek* dat volgend jaar zal verschijnen. Met dit werk was hij vergroeid geraakt en het afscheid van de ISK nog geen drie jaar geleden viel hem dan ook zwaar. Aan het *Liedboek voor de kerken* droeg hij meer bij dan de enige vertaling op zijn naam - die van het zogenaamde *Patrem zu Deutsch* (Gezang 331) - doet vermoeden: zo verzorgde hij ook het register van liederen die geschikt zijn om kinderen met het liedboek vertrouwd te maken en de selectie van bijbelteksten en gebeden die op gedeeltelijk leegvallende bladzijden afgedrukt staan; in het nieuwe *Liedboek* zullen teksten van deze aard niet op het laatste moment als bladvulling toegevoegd worden, maar als teksten geschikt voor meditatie integraal deel uitmaken van het boek.

Vanaf het begin van zijn predikantschap in 1967 was Wonno Bleij ook - samen met zijn toenmalige echtgenote Marijke Bleij-Pel - betrokken bij de kinderdiensten die vanuit de Amstelveense Paaskerk werden uitgezonden door het IKOR (later IKON), waaraan de musicus Wim Kloppenburg als programmamaker was verbonden. Voor deze diensten schreef hij een groot aantal liedteksten die overigens allerminst kinderachtig waren, maar zich kenmerkten door het samengaan van speelsheid en ernst, eenvoud en gelaagdheid. Van zijn liederen uit latere jaren vond een aantal zijn weg naar de deeltjes *Zingend Geloven* en de bundel *Tussentijds*. Opvallend daaronder zijn de liederen die de menselijke levensloop - van de wieg tot het graf - tot thema hebben. Jammer dat hij de uitgave van zijn verzamelde liederen - ruim honderd - net niet meer beleven mocht. Wonno Bleij was veelzijdig begaafd. Hij schreef niet alleen liedteksten, maar ook melodieën bij een deel van die teksten.

Hij was niet enkel een kenner van de theologie en van de liturgie, maar ook van bijvoorbeeld de iconografie. Zo presenteerde hij een aantal jaren het programma *Kerkepad* op de televisie. Naast zijn predikantschap in de gemeente verrichtte hij ook vele jaren pastoraat in een aantal inrichtingen van justitie, waaronder de zogenaamde Bijlmerbajes. En dat deed hij met hart en ziel. Want ook mensenkennis was hem alles behalve vreemd. In de persoonlijke omgang was hij hartelijk en oprecht belangstellend; als het ging over de vele terreinen waarop hij thuis was, was hij veeleisend en kritisch op wat niet deugdelijk is. Zijn stijl van besturen werd gekenmerkt door wijsheid en humor. Hij was een meester in het bedenken van openingszinnen voor lastige gesprekken. Die presenteerde hij bijna stoïcijns, langs de neus weg, maar inwendig genietend van het effect dat ze sorteerden.

Zelf dichtte Wonno Bleij:

*Mijn tijden zijn in Gods verheven hand.
Geluk van uren duurt als duizend jaren.
De tijd ontschiet mij gaande naar het land
van God. Altijd zal hij mij wél bewaren.*

Moge het zo zijn.

Klaas Holwerda

Klaas Holwerda is secretaris van de ISK